

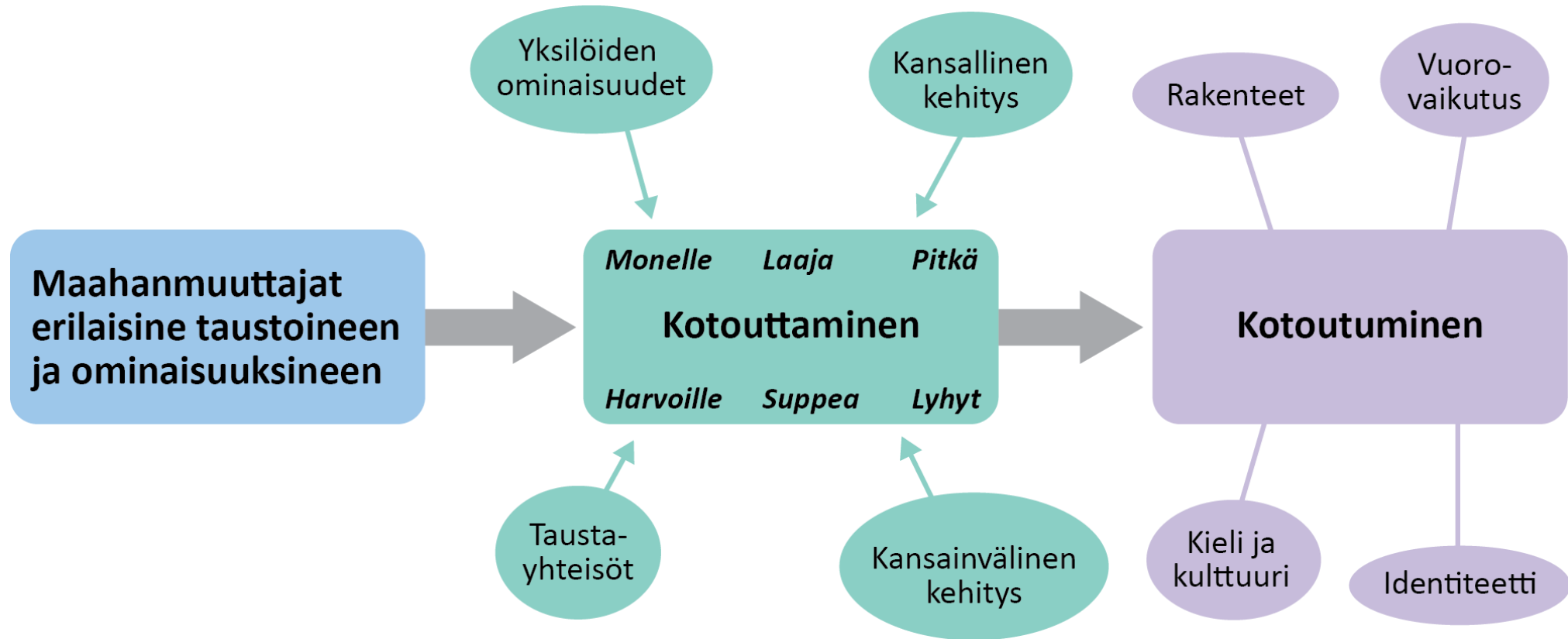
Maahanmuuton ja kotouttamisen tila tänään

Integration 2018 -tapahtuma, Helsinki
18.9.2018

Helsinki

Pasi Saukkonen

Havaintoja laajasta kokonaisuudesta

Mitä maahanmuuttoon tulee:

- Suomesta tuli kolmekymmentä vuotta sitten maahanmuuttomaa, jossa ulkomailta syntyneiden osuus väestöstä on yhä Euroopan alimpia.
- Suomen maahanmuuttajaväestö on hyvin monimuotoinen, eikä sitä juuri kannata tarkastella yhtenä kokonaisuutena.
- Kansainvälisen muuttoliikkeen aiheuttama muutos on suurin pääkaupunkiseudulla, ja merkittävä joillain muilla seuduilla.

Ja mitä tuleman pitää:

- Tällä hetkellä Suomeen suuntautuva muutto on vähäistä, ja vuoden 2015 tapahtumat tuskin koskaan toistuvat.
- Eurooppaan kohdistuva muuttopaine kuitenkin jatkuu, ja sillä on vaikutusta myös Suomeen.
- Toisen sukupolven kasvu ja siihen kuuluvien aikuistuminen ovat lähiaikojen tärkeimpiä kehityksiä.
- Olen hyvin utelias sen suhteen, pystyykö Suomi houkuttelemaan ulkomaista työvoimaa.

Kotoutuminen on monimutkainen juttu

- Maahanmuuttajien kotoutuminen on moniulotteinen prosessi, joka sisältää käytännössä kaikki elämän osa-alueet ja joka kestää kauan.
- Maahanmuuttajien lähtötilanteet ja valmiudet voivat poiketa toisistaan suuresti, ja kotoutuminen voi olla eritahtista sen eri ulottuvuuksilla.
- Kotoutumiseen vaikuttaa tavattoman moni asia, joista suureen osaan me emme voi vaikuttaa.

Tolkullisuutta kotoutumisen tavoitteisiin

- Täydellisen kotoutumisen tavoite on nykymaailmassa mieletön: riittävä kotoutuminen tarjoaa mahdollisuudet täyteen elämään ja edistää yhteiskunnan menestymistä ja hyvinvointia.
- Kotoutuminen on viime kädessä paikallinen ilmiö, ja sitä edistävät toimet kannattaa suunnitella paikalliset olosuhteet huomioiden.
- Meillä on aika hyvä tieto siitä, mitä kotoutumisessa tapahtuu, mutta me emme tiedä juuri mitään siitä, miksi näin tapahtuu.

Analyysia kotouttamisesta

- Suomalainen kotouttamispoliittinen järjestelmä näyttää hyvältä ja selkeältä, silti on erittäin vaikea muodostaa kokonaiskuvaa siitä, mitä todella tapahtuu.
- Eri puolilla hallinnon eri tasoja tehdään paljon, mutta suuri osa siitä on lyhytaikaista, sattumanvaraista, irrallista ja pienimuotoista.
- Niin meillä kuin muualla puuttuu luotettavaa tietoa siitä, mitkä toimenpiteet ovat todella vaikuttavia ja tekevät sen kustannustehokkaasti.
- Viime aikoina Euroopassa kotouttamistoimia on alettu käyttää maahanmuuton hillitsemiseen, maahanmuuttajien rankaisemiseen ja kriittisten äänestäjien miellyttämiseen = kotoutumisen vaikeuttamiseen.

Kotouttamisen haasteet

**Miten työmarkkinoille
pääsyä nopeutetaan,
siellä pysymistä tuetaan?**

**Miten edistetään
kotoutumista silloin kun
ollaan pitkäkestoisesti/
toistuvasti työelämän
ulkopuolella?**

**Miten edistetään ”toiseen
sukupolveen” kuuluvien
yhdenvertaisuuden
toteutumista?**

**Miten luodaan
edellytyksiä
yhteenkuuluvuuden
tunteelle keskinäisistä
eroista huolimatta?**

Otteita toiveiden tynnyristäni

- Pitäisi olla realistinen pitkän keston visio siitä, millä tavalla maahanmuuttajat ja heidän lapsensa löytävät paikkansa siinä Suomessa, jota kansainvälinen muuttoliike samalla muuttaa mutta jossa säilytetään se, mikä on arvokasta. Käytännön tekojen pitäisi palvella tämän tavoitteen toteutumista.
- Lisäksi tarvitaan ”raakaa” keskustelua siitä, minne resurssit kannattaa kohdentaa, kun ne eivät kaikkeen kuitenkaan riitä.
 - Missä ovat ne kohteet ja kohdat, joihin panostamalla saadaan suurin vaikuttavuus aikaiseksi kustannustehokkaasti?
 - Mitkä ja kenellä ovat ne kotoutumisen ongelmat, joiden ratkaisematta jättäminen tuottaa vielä vakavampia ja suurempia ongelmia?